

Костін Я. А.,

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

СТАТУС ІННОВАЦІЙ ТА НОВОВВЕДЕНЬ СВІТОВИХ РІЗНОВИДІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ЯК МОВИ МІЖНАРОДНОГО СПІЛКУВАННЯ

На сьогоднішній день світове поширення та масове використання англійської мови досягло глобальних масштабів. Зважаючи на всезростаюче розмаїття користувачів та вживання англійської мови в крос-культурному середовищі, відбувається перегляд сучасних підходів щодо викладання англійської мови. Беручи до уваги збільшення важливості взаєморозуміння у міжнародній взаємодії, **метою** даної роботи є вивчення теоретичних положень і практичних завдань викладання і навчання англійської мови як міжнародної мови спілкування.

Ключові слова: англійська мова як міжнародна, міжкультурна комунікація, відхилення, нововведення, компетенція, американська англійська, британська англійська.

На сегодняшний день мировое распространение и массовое использование английского языка достигло глобальных масштабов. Учитывая всевозрастающее разнообразие пользователей и использование английского языка в межкультурной среде, происходит пересмотр современных подходов относительно преподавания английского языка. Принимая во внимание увеличение важности взаимопонимания в международном взаимодействии, целью данной работы является изучение теоретических положений и практических заданий преподавания и обучения английскому языку как международному языку общения.

Ключевые слова: английский язык как международный, межкультурная коммуникация, отклонение, нововведение, компетенция, американский английский, британский английский.

Today, global spread and massive use of English has reached global proportions. Considering the ever-increasing variety of users and the use of English in cross-cultural environment, we have to review the modern approaches to the teaching of English. Taking into account the increase of understanding importance in international cooperation, the aim of this work is the study of theoretical concepts and practical challenges of teaching and learning of English as an international language of communication.

Keywords: English as an international language, intercultural communication, rejection, innovation, competence, American English, British English.

Вступ. Глобальне поширення англійської мови має ряд особливостей. У багатьох країнах де англійська є не корінною, але використовується дуже інтенсивно у повсякденному житті, вона приймає різні форми, що відображають культурні та мовні особливості мовців. У глобальному контексті, англійська мова функціонує як міжнародна мова. В даний час, не носії мови переважають чисельно носіїв мови, і ці некорінні мовці використовують англійську мову для різних цілей, в тому числі, для міжкультурної комунікації. Однією з важливих особливостей такого спілкування є те, що вище згадана комунікація в основному трапляється між не носіями мови в міжнародному форматі. Тому, норми корінних мовців в таких взаємодіях можуть бути не тільки непотрібними, але і недоцільними. Останнім часом ці та інші фактори змусили деяких дослідників переглянути загальні припущення і поступитися місцем новим підходам, які характеризують англійську мову як міжнародну мову. В результаті **об'єктом** нашого дослідження можна вважати моделі, норми і цілі англійської мови виховання, а його **предметом** вплив різноманітних чинників як місцевого так і міжнародного характеру на вищезгадане виховання. Крім того, нами поставлене **завдання** проаналізувати сприйняття англійської мови в різних соціокультурних оточеннях.

Світові різновиди англійської мови. С. Нельсон стверджує, що «при наближенні одна до одної, мови переходять на нові культурні та мовні зв'язки, як, наприклад, англійська в Індії...» [4, с. 327-339].

Дійсно, в результаті глобального поширення виникла велика кількість різновидів англійської мови в різних соціокультурних спільнотах. Б. Б. Качру представляє це соціолінгвістичне явище англійської мови у вигляді трьох концентричних кіл: внутрішнє коло, зовнішнє коло і зростаюче коло. Внутрішнє коло уособлює собою традиційні країни, де англійська є основною корінною мовою. Країнами цього кола є США, Великобританія, Канада, Австралія та Нова Зеландія. Зовнішнє коло включає в себе інституціалізовані не корінні різновиди англійської мови в таких країнах, як Індія, Нігерія і Сінгапур. Ці країни мають колоніальну історію. Тут англійська мова використовується досить інтенсивно у повсякденному житті людей і утворює нові норми, сформовані новими соціально-культурними та соціолінгвістичними обставинами. Та, в решті решт, зростаюче коло, яке включає в себе такі країни як Китай, Ізраїль і Туреччина, де англійська виконує роль мови для міжнародного спілкування [3, с. 11-30 ; 2, с. 65].

Дослідження у сфері некорінних різновидів англійської мови призвели до того, що багато вчених зійшлися на думці, що потрібно визнавати і приймати ці різновиди та запропонували дати їм назви наприклад, такі як «індійська англійська», «нігерійська англійська», «сінгапурська англійська». Таким чином, модель трьох концентричних кіл привнесла плуралізм щодо сприйняття англійської мови в різних соціокультурних оточеннях. Англійська більше не є власністю виключно носіїв мови, це також мова не корінних мовців, які використовують та пристосовують її до свого соціокультурного оточення. Отже в центрі уваги опиняються наступні запитання, а саме, статус інновацій та нововведень в некорінних різновидах англійської мови, їх кодифікація, а також питання наслідування некорінних і корінних норм англійської.

Інновації, стандарти, норми і моделі в різновидах англійської мови. Традиційно, англійська мова некорінних мовців вважається тим кращою чим більше вона наближена до автентичної мови. Відмінності ж в використанні мовних одиниць часто розглядаються як недоліки / «помилки».

Дослідники некорінних різновидів англійської мови дають різні визначення термінів «помилка» і «відхилення». Основна ж ідея полягає в тому, що соціокультурне оточення природно впливає на мову, в результаті чого відбуваються зміни в мові, які жодним чином не повинні розглядатись як недоліки. Саме тому, Б. Б. Качру зробив спробу чітко розмежувати терміни «помилка» і «відхилення». «Помилка» може бути непринятною для носія мови, оскільки вона не належить до «норм» англійської мови; вона, також, не може бути виправданою з точки зору впливу соціокультурного оточення; і це не результат еволюційних процесів, які мають місце в некорінних різновидах англійської мови. В свою чергу, «відхилення» можна характеризувати наступним чином: воно відрізняється від норми в тому сенсі, що це результат нового «не англійського» мовного та культурного середовища, в якому використовується англійська мова; воно є результатом еволюційного процесу [2, с. 62].

Звідси можна зробити висновок, що «відхилення» – це *нововведення* в значенні «відмінність», і аж ні як не «помилка» або «похибка», що означає «недолік». Саме завдяки такому «відмінному» погляду, можуть отримати визнання норми некорінних різновидів англійської мови.

Іншим питанням є сприйняття «відхилення», як мовної «інновації». А. Бембоз пропонує п'ять факторів які визначають інноваційну діяльність. Це «демографічний» (кількість користувачів), «географічний» (поширення інновацій), «авторитетний» (фактичне використання або схвалення використання інновацій письменниками, вчителями, працівниками засобів масової інформації, екзаменаційними органами, видавництвами і впливовими громадськими лідерами), «кодифікаційний» (у вузькому сенсі, це втілення інновації у письмовій формі в граматиці або словнику, підручнику чи будь-якому іншому типі довідникових посібників) і «прийнятний» (остаточне прийняття інновації громадськістю). Серед цих факторів, згаданий вище вчений виокремлює «кодифікацію» і «прийнятність» як найважливіші, без яких «нововведення» будуть розглядатись як помилки [1, с. 3].

Вміння та досвід володіння англійською, людьми для яких вона є другою мовою, свідчить про важливість і необхідність визнання англійської мови як міжнародної. Проте обмежуватись вивченням англійської мови як єдиної мови для міжнародного спілкування не припустімо.

Висновки. З поширенням англійської мови по всьому світу, вона набула статусу інтернаціональної. Число носіїв мови перевищує число носіїв мови, і лівова частка спілкування на англійській мові відбувається саме в середовищі не носіїв мови. Зважаючи на це, життєві реалії змушують переглянути традиційні положення викладання англійської мови, які базуються на мовній компетенції носіїв мови, взявши за основу компетенції і цілі мовців, для яких англійська є другою мовою. Утворення єдиної лінгвістичної компетенції залишається важливим питанням у викладанні англійської мови як міжнародної. Американська і британська моделі лінгвістичної концепції є найбільш придатними моделями для поширення англійської мови як мови міжнародної комунікації. Однак дуже важко встановити стандарт для проведення культурної комунікації серед не носіїв мови, які володіють різними мовними і культурними традиціями.

Література:

1. Бембоз А. Розриваючись між нормами: інновації в світових англійських мовах / А. Бембоз // Світові англійські мови. – 1998. – № 17 (1). – С. 1-14.
2. Качру Б. Б. Моделі для неносіїв світової англійської мови / Б. Б. Качру // Інша мова: англійська в різних культурах / ред. Б. Б. Качру. – [2-ге вид.]. – Урбана : преса Іллінойськ. ун-ту, 1992. – С. 48- 74.
3. Качру Б. Б. Стандарти, кодифікації і соціолінгвістичний реалізм: англійська мова в зовнішньому колі / Б. Б. Качру // Англійська мова у світі: викладання і вивчення мови та літератури / ред. Г. Г. Віддовсон. – Кембридж : Університет. Преса, 1985. – С. 11- 30.
4. Нельсон С. Л. Моя мова, твоя культура: чії комунікативні компетенції / С. Л. Нельсон // Інша мова: англійська в різних культурах / ред. Б. Б. Качру. – [2-ге вид.]. – Урбана : преса Іллінойськ. ун, 1992. – С. 327- 339.
5. Стівенс П. Англійська мова як міжнародна: напрями діяльності в 1990 році / П. Стівенс // Інша мова: англійська в різних культурах / ред. Б. Б. Качру. – [2-ге вид.]. – Урбана : преса Іллінойськ. Ун-ту, 1992. – С. 27- 47.